

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 22 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa¹ (dalej: „Ordynacja podatkowa”) minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników, zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie.

W umocowaniu tego przepisu Minister Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej wydał rozporządzenie z dnia 16 lipca 2021 r. w sprawie zaniechania poboru podatku dochodowego od dochodów (przychodów) z tytułu umorzenia subwencji finansowej lub finansowania preferencyjnego udzielonych przez Polski Fundusz Rozwoju² (dalej: „rozporządzenie z 16 lipca 2021 r.”).

Na podstawie ww. rozporządzenia zaniechaniem poboru podatku dochodowego objęte zostały umorzone zobowiązania z tytułu subwencji finansowej³ oraz finansowania preferencyjnego⁴ otrzymanych w ramach Tarcz Finansowych Polskiego Funduszu Rozwoju 1.0⁵ i 2.0⁶ (dalej: „Tarcze Finansowe PFR”, „Tarcza 1.0”, „Tarcza 2.0”) jako realizacja, przyjętego w związku ze skutkami COVID-19, rządowego programu udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego, o którym mowa w art. 21a ust. 1 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju⁷.

Jak wskazywano w uzasadnieniu do rozporządzenia z 16 lipca 2021 r. „(...)wartość umorzonych zobowiązań⁸) (w tym z tytułu zaciągniętych pożyczek, z wyjątkiem umorzonych pożyczek z Funduszu Pracy), zarówno w ustawie PIT⁹ (art. 14 ust. 2 pkt 6), jak i w ustawie CIT¹⁰ (art. 12 ust. 1 pkt 3 lit. a) stanowi dla przedsiębiorcy przysporzenie, z którym to zdarzeniem zasady prawa podatkowego wiążą powstanie zobowiązania podatkowego z tytułu uzyskanego przychodu wpływającego na dochód do opodatkowania. Odnosi się to również do przychodów opodatkowanych na zasadach określonych w ustawie o ryczałcie¹¹)(...)”.

W związku z tym adresatami zaniechania poboru podatku zostali beneficjenci ww. Tarcz Finansowych PFR, otrzymujący decyzje umorzeniowe odnośnie dochodów (przychodów) uzyskanych z tego tytułu w okresie od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.

² Dz. U. poz. 1316.

³ Zgodnie z Regulaminem ubiegania się o udział w Programie Rządowym Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Małych Firm - oznacza subwencję finansową udzielaną beneficjentowi przez PFR na podstawie umowy subwencji finansowej na zasadach określonych w Dokumentach Programowych.

⁴ Zgodnie z Regulaminem ubiegania się o udział w Programie Rządowym Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm – oznacza finansowanie programowe udzielane w postaci pożyczki umarzalnej do wysokości 75% jej nominalnej wartości dla Dużych Przedsiębiorców.

⁵ Rządowy program udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego: „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju 1.0 dla Mikro, Małych i Średnich Firm” oraz „Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm” (przyjęty uchwałami Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2020 r. o numerach 50 i 51/2020, z późn. zm.).

⁶ Rządowy program udzielania wsparcia finansowego: „Tarcza Finansowa 2.0 Polskiego Funduszu Rozwoju dla Mikro, Małych i Średnich Firm” (przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2021 r., z późn. zm.).

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2183, z późn. zm.

⁸ W przypadku finansowania preferencyjnego rozumiana jako zwolnienie przedsiębiorcy z obowiązku zwrotu lub spłaty części Finansowania Programowego (Regulamin ubiegania się o udział w Programie Rządowym Tarcza Finansowa Polskiego Funduszu Rozwoju dla Dużych Firm).

⁹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).

¹⁰ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1800, z późn. zm.).

¹¹ Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1993, z późn. zm.).

Aktualnie projektowana regulacja ma na celu wydłużenie terminu zaniechania poboru podatku o 1 rok, poprzez objęcie dochodów (przychodów) uzyskanych przez beneficjentów wsparcia w ramach Tarczy 1.0 oraz Tarczy 2.0 od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

Potrzeba wydłużenia terminu zaniechania poboru podatku podyktowana jest faktem, że adresaci decyzji umarzających całość lub choćby część subwencji finansowej udzielonej przez PFR S.A. po dniu 31 grudnia 2022 r., będą zobowiązani do zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych lub podatku dochodowego od osób prawnych od dochodów (przychodów) osiągniętych z tytułu umorzenia.

Z informacji przedstawionych przez PFR S.A. wynika, że aktualnie na umorzenie subwencji finansowej oczekuje około 5 tys. beneficjentów Programu Tarcza 1.0 oraz około 5,4 tys. beneficjentów Programu Tarcza 2.0. Szacunkowa, łączna kwota umorzenia dla tych podmiotów może wynieść około 1,8 mld PLN, jednak jej dokładna wartość będzie znana dopiero po wydaniu właściwych decyzji umorzeniowych. Dodatkowego zaznaczenia wymaga, że przyczyną takiego stanu rzeczy (opóźnień w procedurach umorzeniowych) jest konieczność wyjaśnienia przez PFR S.A. okoliczności uniemożliwiających ustalenie kwoty podlegającej umorzeniu, w tym zastrzeżeń co do możliwości wydania decyzji umorzeniowych, przekazanych przez organy państwowe współpracujące przy realizacji Tarczy 1.0 i Tarczy 2.0.

Projektowane wydłużenie terminu zaniechania poboru podatku stanowi działanie mające na celu wyrównanie szans wszystkich podatników, beneficjentów ww. Tarcz Finansowych PFR. Chodzi bowiem również o tych podatników, którzy z uwagi na przeszkody formalne byliby zmuszeni po dniu 31 grudnia 2022 r. do zapłaty podatku od dochodów (przychodów) otrzymanych w ramach tej samej procedury wsparcia, co do której za okres od dnia 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. odstąpiono od opodatkowania (rozporządzenie z 16 lipca 2021 r.).

Kierując się zatem zasadą równego traktowania wszystkich beneficjentów ww. Tarcz Finansowych PFR, należy uznać za uzasadnione wprowadzenie projektowanego przedłużenia terminu. Aktualne pozostają przy tym motywy przyświecające wydaniu rozporządzenia z 16 lipca 2021 r., którym zaniechano poboru podatku. Zgodnie z uzasadnieniem „(...)Obowiązek zapłaty podatku od umorzonych zobowiązań z tytułu subwencji finansowej, czy finansowania preferencyjnego z PFR w kontekście kryzysu wywołanego pandemią uniemożliwiającego podatnikom prowadzenie działalności w dotychczasowym kształcie, stanowi dodatkowe obciążenie ekonomiczne. Zatem zasadne jest, z uwagi na sytuację gospodarczą, zaniechanie poboru podatku od środków mających charakter zwrotny, otrzymanych przez przedsiębiorców w ramach wsparcia przez Rząd, w przypadku ich umorzenia. Działanie to stanowi element strategii walki z pandemią oraz wyraz odpowiedzialności państwa za swoich obywateli. Wydanie rozporządzenia jest zatem uzasadnione zarówno interesem publicznym, jak i ważnym interesem podatników.(...).

Dodatkową zmienną przemawiającą za projektowanym rozwiązaniem, są nadzwyczajne uwarunkowania gospodarcze spowodowane wojną w Ukrainie, skutkującą niespotykaną od wielu lat skalą inflacji. Konsekwencje dla podatników są obecnie trudne do oszacowania, niemniej jednak wymienione czynniki uniemożliwiają prowadzenie działalności w dotychczasowym kształcie, co uzasadnia podejmowanie przez Państwo działań o charakterze wspierającym.

Wszystkie powyższe okoliczności przemawiają zatem za wydaniem niniejszego rozporządzenia wydłużającego uprawnienie do zwolnienia z opodatkowania.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Ważnym interesem państwa oraz beneficjentów zaniechania jest w tym przypadku zapewnienie przedsiębiorcom płynności i stabilności finansowej w okresie poważnych zakłóceń w gospodarce spowodowanych nie tylko skutkami pandemii, ale także trudnymi

uwarunkowaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z trwającej wojny w Ukrainie. Ważny interes państwa oraz obecna sytuacja geopolityczna wymagają natychmiastowego wejścia w życie rozporządzenia, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, gdyż zaproponowane rozwiązanie jest korzystne dla podatników.

Tego rodzaju działanie nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego. Jak stanowi bowiem art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych¹², w uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, jeżeli zaś ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

Rozporządzenie wpłynie pozytywnie nie tylko na duże przedsiębiorstwa ale również sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorców w związku z wydłużeniem czasokresu zaniechania poboru podatku dochodowego. Zapewni to tym podmiotom, beneficjentom wsparcia w ramach Tarcz 1.0 i 2.0, zwiększone możliwości finansowania działalności, co pozytywnie będzie oddziaływać na ich rozwój i poziom zatrudnienia, a w perspektywie na konkurencyjność gospodarki i rozwój przedsiębiorczości.

Przewidziane w projekcie zaniechanie poboru podatku dochodowego nie stanowi pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Dotyczy ono bowiem wszystkich podatników będących przedsiębiorcami (mikro-, małych, średnich i dużych firm), którzy uzyskali wsparcie finansowe w związku z trudną sytuacją gospodarczą spowodowaną COVID-19 (obecnie spotęgowaną dramatycznie wysoką inflacją). Rozszerzeniu ulega jedynie czasokres obowiązywania zaniechania poboru podatku, jednak regulacja nadal dotyczy tych samych adresatów.

Należy podkreślić także fakt, że w okolicznościach wydania rozporządzenia z 16 lipca 2021 r. w planie dochodów nie zakładano wpływów podatkowych z tytułu umorzonych zobowiązań z subwencji finansowej, jak również finansowania preferencyjnego udzielonych z PFR. W przypadku tym wystąpiła bowiem sytuacja incydentalna uwarunkowana panującą pandemią. Ponieważ projektowane wydłużenie terminu zaniechania poboru podatku ma jedynie na celu wyrównanie szans wszystkich beneficjentów ww. Tarcz Finansowych PFR (poprzez stosowne prolongowanie daty końcowej zaniechania), z założenia sytuacja takich podatników również nie mogła być brana pod uwagę przy planowaniu dochodów.

Materia objęta przedmiotowym projektem rozporządzenia pozostaje w gestii państw członkowskich i nie podlega harmonizacji.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnień, w przypadkach określonych w obowiązujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przepisach Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych¹³, w związku z tym nie podlega notyfikacji na zasadach przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa¹⁴ oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 1461.

¹³ Dz. U. poz. 2039 z późn. zm.

¹⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 248.

2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów¹⁵, projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt rozporządzenia został ujęty pod pozycją 648 w Wykazie prac legislacyjnych dotyczącym projektów rozporządzeń Ministra Finansów, sporządzonym stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, udostępnionym na stronie internetowej Ministerstwa Finansów.

¹⁵ M.P. z 2022 r. poz. 348.